

УДК 392.5(=161.2):001.89](477+100)“19/20”

DOI <https://doi.org/10.15407/nte2025.02.022>

БЕХ КАТЕРИНА

кандидатка історичних наук, учений секретар Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (Київ, Україна).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6779-623X>

BEKH KATERYNA

a Ph.D. in History, a scientific secretary of M. Rylskiy Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6779-623X>

Бібліографічний опис:

Бех, К. (2025) Весільна та шлюбно-обрядова тематика на сторінках журналу «Народна творчість та етнологія». *Народна творчість та етнологія*, 2 (406), 22–36.

Bekh, K. (2025) Wedding and Marriage-Ritual Themes on the Pages of “Folk Art and Ethnology” Journal. *Folk Art and Ethnology*, 2 (406), 22–36.

© Видавництво ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2025. Опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

ВЕСІЛЬНА ТА ШЛЮБНО-ОБРЯДОВА ТЕМАТИКА НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ТА ЕТНОЛОГІЯ»

Анотація / Abstract

Стаття присвячена огляду основних етнографічних та наукових напрямів у дослідженні весільної обрядовості українців упродовж ХХ – початку ХХІ ст., які висвітлювалися на сторінках часопису «Народна творчість та етнологія». Здійснено стислий аналіз головних віх і тенденцій розвитку журналу відповідно до діяльності наукових центрів, при яких він функціонував, відновлювався й стабільно продовжує існувати. На основі проаналізованих публікацій простежено зміну наукових поглядів – від описового до сучасного аналітичного, міждисциплінарного вивчення весільного ритуалу в соціокультурному контексті. Через студіювання на сторінках часопису весільної обрядовості розглядаються ключові етапи розвитку етнологічної думки – від описовості в першій третині ХХ ст., ідеологізованої форматності 1960–1980-х років, спрямованої на демонстрацію єдності «братніх народів», до більш глибокого аналітичного осмислення етнокультурних трансформацій у 1990–2000-х роках. Акцент зроблено на переході від документування обрядових дій до інтерпретації причин видозмін традиційної культури в умовах пострадянського суспільства. Визначено основні тематичні напрями публікацій етнологів: традиційне весілля українців, регіональні та локальні особливості, трансформації обрядових дій, міжетнічні взаємовпливи, особливості весіль інших народів, джерелознавчі аспекти, глобалізаційні впливи. У тексті проаналізовано зміст низки праць, у яких простежуються сталі елементи весільного комплексу, а також трансформації явищ весілля українців. Увагу приділено й публікаціям, що репрезентують сучасне розуміння весілля як динамічного культурного явища.

Отже, у розвідці не лише окреслюються основні тенденції та напрями наукових пошуків у сфері весільної обрядовості, а й наголошується на важливості журналу «Народна творчість та етнологія» як платформи для розвитку етнологічної думки в Україні, що сприяє глибшому розумінню культурних процесів і зміцненню національної ідентичності.

Ключові слова: історія наукового журналу «Народна творчість та етнологія», вітчизняні та зарубіжні етнологи, наукові підходи, весільна обрядовість українців, традиції та сучасність, трансформація звичаїв, регіональні особливості, весільні особливості різних народів.

The article is devoted to the analysis of the main ethnographic and scientific trends in the study of Ukrainian wedding ceremonies in the twentieth and early twenty-first centuries, described on the pages of "Folk Art and Ethnology" journal. A brief overview of the major milestones and tendencies in the development of the journal according to the activities of the scientific centers it has functioned at, been restored and continues to be published consistently, is conducted. The change of scientific views from descriptive to modern analytical, interdisciplinary study of the wedding ritual in the socio-cultural context is considered after the analyzed published works. The key stages of ethnological thought development are described through the study of wedding ceremonies. They include the descriptiveness in the first third of the twentieth century, the ideologized format of the 1960s and 1980s aimed at demonstrating the unity of "brotherly peoples," to a deeper analytical understanding of ethno-cultural transformations in the 1990s and 2000s. The emphasis is placed on the transition from documenting ritual actions to interpreting the reasons for the modifications of traditional culture in the post-Soviet society. The main thematic areas of ethnologists' published works are identified: traditional Ukrainian weddings, regional and local peculiarities, transformations of rituals, interethnic interactions, peculiarities of the other nations' weddings, source studies, globalization influences. The content of a number of works where the stable elements of the wedding complex are considered, as well as the transformations of Ukrainian weddings, is analyzed. Attention is also paid to the articles representing the modern understanding of wedding as a dynamic cultural phenomenon.

Thus, the main trends and directions of scientific search in the field of wedding ceremonies are described in the article. It is emphasized on the importance of the "Folk Art and Ethnology" journal as a platform for the development of the ethnological thought in Ukraine, which contributes to a deeper understanding of cultural processes and strengthening of national identity.

Keywords: history of the "Folk Art and Ethnology" scientific journal, Ukrainian and foreign ethnologists, scientific approaches, wedding ceremonies of Ukrainians, traditions and modernity, transformation of customs, regional peculiarities, wedding peculiarities of various peoples.

У 2025 році науковий часопис Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України відзначає столітній ювілей від року заснування (Постанова Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» від 21 грудня 2023 року № 3536-IX).

Упродовж століття свого існування журнал «*Народна творчість та етнологія*» утвердився як провідне академічне видання, що послідовно репрезентує багатство української традиційної культури, зокрема її обрядово-пісенну та національну спадщину. З часу свого функціонування часопис пройшов різні трансформації як назви й зовнішнього вигляду, так і концептів внутрішнього науково-дослідницького наповнення. Сьогодні по праву видання «*Народна творчість та етнологія*» можемо вважати науко-

вим хабом, де зібрано винятково оригінальні дослідницькі результати й наукові міркування гуманітаріїв, що охоплюють широкий спектр тематик і напрямів.

Однією з тематик, що посідає значне місце на сторінках журналу, є весільна обрядовість як синтетичний культурний феномен, що поєднує словесний фольклор, музику, костюм, побутові традиції, символіку й соціальні уявлення про шлюб та родинне життя.

Історіографічний огляд публікацій, присвячених темі весільної обрядовості, – це нагода переосмислити науковий внесок видання у збереження й вивчення традиційної та сучасної культури українців, а також можливість досягнути дослідницькі репрезентації особливостей весільної обрядовості інших народностей, що були підготовлені вітчизняними й зарубіжними колегами-етнологами.

Слід, зокрема, зауважити, що історіографічний огляд покликаний систематизувати основні підходи до вивчення весільної тематики, які були представлені в журналі протягом 100 років, визначити ключові імена, дослідницькі вектори, методологічні зміни та культурологічні акценти. Особливу увагу приділено порівняльному аналізу етапів розвитку теми: від ранніх етнографічних фіксацій до сучасних міждисциплінарних студій, що інтегрують антропологічний, семіотичний, гендерний і постколоніальний підходи. Задля розуміння акцентів викладу весільної тематики на сторінках часопису варто пригадати основні історичні віхи та наукові підходи, що безпосередньо впливали на його започаткування та розвиток.

Події політично-державного 1917-го – 1920-х років послали суспільний інтерес до національної культури, що охопив усю сферу досліджень гуманітаристики. Головним центром досліджень у цей період була створена гетьманом Петром Скоропадським 1918 року Українська академія наук. У рамках цієї наукової інституції діяла низка народознавчих центрів, з-поміж яких важливе місце займала Етнографічна комісія (ЕК), створена в 1921 році на базі етнографічної секції Українського наукового товариства. Комісію очолив український учений академік Андрій Лобода, а з 1927 року – Віктор Петров. Створення ЕК мало на меті продовжити справу етнографічних досліджень таких визначних діячів, як О. Піпін, М. Драгоманов, М. Сумцов, Ф. Вовк та ін. Упродовж 1925–1932 років Комісія видавала журнал «Етнографічний вісник», у якому публікувалися розвідки, огляди, рецензії, статті з етнографії, фольклористики. Часопис інформував про діяльність Етнографічної комісії УАН, містив критику й бібліографічні дані народознавчої літератури в Україні. За допомогою цього журналу члени ЕК налагоджували тісні зв'язки з широкою мережею етнографічних гуртків і окремих кореспондентів на периферії. Саме «Етнографічний вісник» став

«точкою започаткування» відомого сьогодні видання під назвою «Народна творчість та етнологія».

Основними напрямками аналізу народної обрядовості на початку ХХ ст. були еволюціонізм та міфологізм. Найпопулярнішою була думка про наявність у весільному обряді залишків ранніх форм шлюбу, таких як викрадення, купівля та договір. Крім того, Федір Вовк висував гіпотезу збереження у весільному обряді рудиментів архаїчних форм організації суспільства (матріархату та групового шлюбу). Іншою ознакою вивчення весільного ритуалу було його ототожнення з міфологічним сюжетом. Так, М. Сумцов виділяє риси «небесного» шлюбу в шлюбі людському. У роботах дослідника такі весільні атрибути, як кільця, вінки, яблука, є символами сонця; свічки та вогнище символізують небесний вогонь і т. ін. Отже, на початку ХХ ст. аналіз весільного дійства відбувався переважно в діахронному розрізі, пошуку сенсу в ретроспективі чи в генезисі розвитку обряду або в міфологічних сюжетах.

Покоління етнологів 1920–1930-х років продовжило справу О. Потебні, М. Сумцова та Ф. Вовка з вивчення народної обрядовості, що відобразилося в численних працях на сторінках часописів.

Однією з перших розвідок, у якій порушено весільно-обрядову проблематику на сторінках «Етнографічного вісника», є публікація Є. Кагарова «Що визначають деякі українські обряди» [30]. Автор досліджував такі елементи, як посад молодих, коровай, завивання коси, прощання з ріднею, указуючи на їхню роль як сакральних ритуалів, що закріплюють новий етап у житті людини, – перехід від «дівування» до «заміжжя». Учений звернув увагу на архетипові структури, що лежать в основі обрядів, і порівняв українські весільні традиції з аналогічними елементами в інших слов'янських культурах. Він наголосив на тому, що весільні обряди є не лише фольклорною прикрасою свята, а й мають глибоке соціальне, правове та магічне значення. Згодом в іншій своїй публікації

«Про один український весільний звичай» [28] у цьому ж часописі дослідник розглянув український весільний звичай – *переведення молодої до хати молодого*. Науковець детально проаналізував ритуал не як ізольований епізод, а як частину обрядової драми переходу, що має глибоке символічне та міфологічне значення. Свої дослідницькі результати та міркування Є. Кагаров викладав не лише щодо особливостей українського весілля. Він підготував статтю «Російський весільний звичай, що зветься “телеграфом” або “телефоном”» [29].

Порівняльному аналізу болгарського та українського весілля присвячена стаття С. Цветко «Символічні речі й обряди в болгарському весіллі в порівнянні з українськими» [78]. На основі власних польових матеріалів, записаних у болгарських селах Одещини, автор описав особливості побутування елементів атрибутики та обрядових дійств народного болгарського весілля, таких як *замяски, крадин кулак, феруглиця, яблука, дзеркало, іла (ялха), мединица, було, вмивання наречених, поливання землі перед виходом молодої, паликош, півень, девер* тощо. Дослідник провів паралелі з традиційним українським весіллям, здійснив спробу пояснити деякі обрядові дійства спільним слов'янським походженням обох народів, а також виклав міркування щодо причин збереження традиційної обрядовості болгар Одещини та про її міфологізацію. Учений зазначив: «В цьому коротенькому огляді я головну увагу звернув на раціоналізацію весільної символіки в сучасного селянина-болгарина, утримуючись від докладних екскурсів у містичну давнину. Мене цікавило питання, як ці містичні символи могли триматися протягом віків, і це призвело до шукання тих реальних ідей, що втілені в ці містичні символи» [78, с. 15]. Уважають, що ця публікація підготовлена в руслі еволюціоністської традиції, хоча автор здійснює спроби аналізу трансформаційних процесів, що саме відбувалися в болгарському весіллі на початку ХХ ст.

Крім власне студій, присвячених весільній тематиці, в «Етнографічному віснику» публікувалися наукові розвідки на іншу тематику, що побіжно розкривали особливості народного весілля українців. Такою, зокрема, є стаття К. Червяка «Дослідження похоронного обряду (похорон як весілля)» [79]. Дослідникам весільної обрядовості ця розвідка цікава насамперед тим, що автор на широкому польовому матеріалі розглядає елементи весільного обряду, які збереглися в поховальній обрядовості. Скажімо, він охарактеризував весільний одяг, який уже не використовували на початку ХХ ст., але зберігали для відряджання в потойбічний світ. Зауважимо, що застосування синхронного аналізу родинної обрядовості населення Середнього Полісся дало змогу авторам виокремити спільні риси, що об'єднують родильну, весільну та поховальну обрядовості. К. Червяк висловив думку, що всі обряди родинного циклу є «обрядами переходу», саме таке його бачення й відповідало тогочасним західноєвропейським поглядам на дослідження.

З кінця 1930-х років розвиток української етнології в руслі європейської наукової традиції був перерваний жорстокими сталінськими репресіями. Українських етнологів спочатку залякували, а потім арештовували, відправляли на каторгу або розстрілювали. З 1932 року ЕК припинила видавати журнал «Етнографічний вісник». У 1936 році під час реформування Академії наук було згорнено діяльність самої Етнографічної комісії. Цього ж року було засновано Інститут українського фольклору АН УРСР з відділами оповідного фольклору, музичного фольклору та фондів, у яких продовжили дослідницьку роботу члени Етнографічної комісії, яким пощастило вижити в умовах страшних репресій 1930-х років. Інститут спільно з Управлінням у справах мистецтв поновив наукову публікаційну справу: почав функціонувати журнал «Український фольклор» (1936–1939), згодом зі зміненою назвою – «Народна творчість» (1939–1941). В обрам-

ленні суспільно-політичного устрою на сторінках часопису здебільшого оприлюднювався радянський обрядовий фольклор, зібраний дослідниками під час експедиційних відряджень. Сьогодні такий матеріал демонструє, як упрваджувалася радянська обрядовість, які мала нові акценти та в який спосіб залучали науковців до популяризації радянського способу життя. Наприклад, у повідомленні Л. Предславич «Весілля» в контексті інформування про самодіяльність колгоспів представлено зразки народних пісень із «старовинних українських весіль» [69]. Водночас уже сучасні польові матеріали засвідчують, що значна частина як сільського, так і міського населення продовжувала зберігати та відтворювати явища традиційного весілля, а основна проблема скорочення комплексу весільного обрядодійства була пов'язана з матеріальними нестатками.

У воєнний та післявоєнний час (у середині ХХ ст.) наукові результати вчені оприлюднювали у збірнику «Наукові записки з питань. Мистецтво. Фольклор. Етнографія». Загалом його було видано чотири томи. Відновлення наукового журналу з назвою «Народна творчість та етнографія» відбулося в 1957 році. Згодом в історіографічних студіях саме про цю віху відродження часопису академік Г. Скрипник зазначила, що було продовжено видавничі традиції Етнографічної комісії, Відділу примітивної культури і народної творчості, а згодом – Інституту українського фольклору [72, с. 8].

З другої половини 1950-х років активізувалися етнологічні дослідження, що було зумовлено орієнтацією тогочасної науки на вивчення процесів та побуту робітничого населення, яке, за комуністичною ідеологією, стояло в «авангарді суспільства», та бажанням радянського партійного керівництва використати науковців-гуманітаріїв для пропаганди досить сумнівних успіхів у покращенні умов життя населення. Як відомо, у часовій смузі 1950–1960-х років відбувалося активне становлення нової радянської обрядовості, що, звісно, позначилося й на акцентах наукових

розвідок. Уже в другому номері відновленого журналу було опубліковано статтю В. Зінич «Сучасний робітничий шлюб і весілля» [25], у якій автор проаналізував, як змінюється традиційна обрядовість українців під впливом урбанізації, індустріалізації та соціалістичної ідеології саме робітничого прошарку населення. Також він наголошував на зростанні ролі державної реєстрації та витісненні релігійних елементів. Про нововведені особливості весіль деталізувала О. Кравець. Її публікація «Сучасні сімейно-побутові звичаї та обряди» [40] містить описи «комсомольського весілля» та заклики до його популяризування. Водночас авторка зауважує про збереження серед населення деяких елементів із традиційного весілля.

З 1960-х років відновлюються системні польові етнографічні дослідження території України. Було зібрано новий матеріал, що доповнив інформацію по структуруванню весільного обряду, започатковану Ф. Вовком, та встановлення його регіональних варіантів, збереження традиції і трансформацій. Отже, в означений період у журналі друкувалися розвідки, які репрезентували регіональні особливості розвитку та побутування весільної обрядовості. У таких матеріалах містяться, крім акцентів упрвадження нової радянської обрядовості, описи специфіки місцевого весільного обряду українців та особливості весільних ритуалів національних меншин (Є. Горб – «Весілля в селі Хижинцях на Вінниччині» [17], Л. Дем'ян – «Традиційне бойківське весілля» [20], Л. Демиденко – «Сім'я та сімейний побут болгар Одещини» [22], «Сімейна обрядовість болгар Одещини» [21], Л. Зінченко – «Комсомольське весілля на Вінниччині» [26], Л. Новицький – «На сучасному Буковинському весіллі» [57], Г. Пашкова – «Традиційне і нове в поліському весіллі» [60], В. Висоцький – «Як справляють весілля на Херсонщині» [14], В. Борисенко – «Весільна обрядовість поляків у селі Тарабанівці на Вінниччині» [8], В. Науко – «Сучасне і традиційне у весільній обрядо-

вості угорців Закарпаття» [56], Є. Белова – «Сучасні свята і обряди на Житомирщині» [6]. Дослідники також описали особливості побутування весільної атрибутики та ритуалів, що функціонували як у загальноукраїнській традиції, так і в локальній обрядовості (Я. Коваль – «Весільні скрині села Ценяви» [34], О. Дей – «Кілька фольклорних свідчень про сватання дівчини до парубка» [19]). Поодинокі публікації присвячені джерелознавчим (В. Маланчук – «Весілля в дослідженнях Володимира Охримовича» [52]) та історіографічним питанням весільно-обрядової тематики. У статті «До історії сватання на Україні» О. Курочкін розмірковує про перші писемні згадки обряду сватання на території України [47].

Упродовж 1960–1970-х років на всіх рівнях радянської владної вертикалі було налагоджено діяльність спеціалізованих установ та організацій, покликаних забезпечити системне насадження й поширення святової культури серед населення. Зокрема, науковці були залучені до процесу розробки нової обрядовості та висвітлення стану її практикування. Наприклад, значна частина статей журналу присвячена саме питанням упровадження нової радянської обрядовості: О. Кравець, О. Кувеньова – «Шляхи впровадження та утвердження радянських свят обрядовості на Україні» [41]. Авторки зосередили увагу на методах і засобах ідеологічного впливу на масову свідомість, а також на адаптації радянських обрядів до українського культурного контексту; С. Стеценко – «Розвиток та вдосконалення радянських свят та обрядів» [75]. Ідеться про якість проведення радянських обрядів, зокрема й весільних; В. Скуратівський – «Важливі завдання сучасної обрядовості» [73]. Проаналізовано роботу відповідних установ з упровадження нових обрядів. Стаття В. Горленка і С. Зубкова «Актуальні теоретичні проблеми розробки та впровадження нової радянської обрядовості» [18] демонструє, як саме тогочасна політична прагнула «переформувати» традиційну

культуру, пристосовуючи її до нових ідеологічних завдань та використовуючи при цьому науку, яка ставала інструментом культивування радянської обрядовості. Про потреби модифікацій традиційних явищ весілля саме на запит населення та вивід родинних свят на загальноколективний рівень виклала міркування В. Келембетова у статті «Нова обрядовість як одна з форм задоволення духовних запитів радянської людини» [33]. Низка статей у журналі побіжно торкається весільної тематики, охоплюючи висвітлення впровадження всієї радянської обрядовості (В. Скуратівський – «Питання розвитку нових свят і обрядів» [74], Ю. Бромлей – «Нова обрядовість як один з важливих компонентів радянського способу життя» [13], А. Пономарьов – «До питання вивчення класифікації сучасних свят і обрядів» [64]).

На характер викладу публікацій, присвячених весільній тематиці, з кінця 1970-х років мала вплив Комісія по радянських традиціях, святах та обрядах, створена в 1978 році. До її діяльності залучалися науковці, зокрема Інституту.

Крім того, гортаючи часопис, натрапляємо на низку статей описово-рекомендаційного характеру про сценарії реєстрації шлюбу, оформлення приміщень, музичний супровід святкувань тощо (Ф. Петрякова – «Художнє оформлення інтер'єрів будинків та кімнат урочистих подій» [62], В. Куєва – «Художнє оформлення залів та кімнат урочистих подій» [44], «Сучасна весільна гостина» [43]. У зазначених розвідках детально описано вимоги, яких потрібно дотримуватися в організації інтер'єру, висловлено рекомендації щодо використання комплексу обрядової символіки та атрибутики, а також наведено власні міркування щодо їхньої доцільності; О. Правдюк – «Музика в нових святах і обрядах» [68]. У ній ідеться про доцільність використання музичних записів пісень в урочистій реєстрації шлюбу та про рівень музичної частини загалом).

У дослідницькій діяльності В. Борисенко весільна тематика стала наскрізною. Учена

опублікувала на сторінках журналу одноосібно та у співавторстві низку статей: «Форми побутування весільного коро-ваю» [12], «Трудові традиції робітників Києва» [11], «Співвідношення традиційно-го і нового в сучасному весіллі» [7].

Упродовж 1960–1980-х років етнографічні дослідження розвивалися, як зазначалося, під впливом офіційної ідеології, що формувала специфічне бачення культурної спадщини «братніх народів». В означений час простежувалася тенденція до підкреслення спільних рис традиційної культури різних національностей. Науковці вивчали обрядовість не як унікальне національне явище, а як складову частину загальнонарадянської культурної системи. Водночас у межах наукових видань та збірників проводилися порівняльні дослідження традиційних практик різних народів республік, які наголошували на «взаємозбагаченні» культур. Зокрема, на сторінках «НТЕ» в цей період публікувалися статті, у яких висвітлювали особливості весільної обрядовості «братніх народностей» (А. Комаров – «З історії виникнення «октябрин» і червоного весілля» в Білоруській РСР» [35], А. Федосик – «Білоруський весільний фольклор» [77], Н. Попович – «Матеріали про молдавське весілля у періодичній пресі ХІХ ст.» [66], Г. Пашкова – «Спільні риси в сучасному українському та білоруському весіллі на Поліссі» [59], А. Пономарьов – «Міжнаціональні шлюби та інтернаціоналізація побуту населення УРСР» [65], Л. Артюх «Весільне печиво українців та росіян» [2], Г. Захарова «Розвиток українсько-молдавської міжетнічної шлюбності» [24]).

Привертає увагу публікація О. Карпової «Український весільний обряд “сватання”» [32], адже авторка порушила питання про систематизацію та етнографічне картографування елементів і комплексів весільних обрядових дійств. У статті «Зооморфні мотиви у традиційному поліському весіллі» [71] П. Романюк також розглядаються питання картосхем явищ весільної обрядовості.

Свої наукові міркування про весільну обрядовість саме в урбанізованому середовищі узагальнила В. Конвай у розвідці «Сучасна міська обрядовість» [38]. Апробації своїх досліджень весільної обрядовості почали оприлюднювати й молоді науковці, зокрема В. Шевченко («Символіка весільного гільця») [81]. Авторка описує весільне гільце, розглядає семантику прикрас і значення цього символу в обрядах.

У період становлення української державності на початку 1990-х років етнологічна наука України набула виразної траєкторії на комплексне вивчення традиційної обрядової культури, зокрема весільної обрядовості. Дослідники дедалі більше почали орієнтуватися не лише на фіксацію етнографічного матеріалу, а й на інтерпретацію причин та механізмів трансформацій у традиційній культурі. Відповідно часопис поповнювався статтями з новим баченням, спрямованим на оригінальність та унікальність елементів етнічної культури. Серед іншого мовиться про особливості весільної обрядовості українців. З-поміж матеріалів попереднього періоду, що публікувалися в журналі, присвячених весільно-обрядовій темі, новизною вирізняється наукова розвідка В. Балущка «Елементи давньослов'янських в українському весіллі» [3]. Автор простежує спадкоємність між прадавніми слов'янськими обрядами та сучасною українською весільною традицією, аналізує символіку, ритуали та структуру весілля як культурний архетип.

На початку ХХІ ст. особлива увага приділяється вивченню локальної та регіональної специфіки, зокрема у сфері весільної обрядовості. У численних публікаціях етнологів фіксуються елементи традиційного весілля, водночас здійснюється аналіз чинників, що зумовлюють їхні зміни в умовах пострадянської дійсності. Такий підхід дає змогу осмислити обрядовість не лише як збережену спадщину, а і як динамічне явище, чутливе до соціокультурних трансформацій сучасності.

На початку 2000-х років академік Ганна Скрипник ініціювала кілька фундаментальних науково-дослідних проєктів: «Шляхами П. Чубинського», «Етнографічний образ сучасної України», «Етнографічний образ українців зарубіжжя», метою яких було, як зауважує Н. Стішова, оновлення й розширення джерельної бази української науки та створення масштабного фактографічного фонду польових матеріалів для порівняльних студій, що репрезентують етнокультуру українців материкової держави та зарубіжжя сьогодення [76]. Також зазначимо, що реалізація цих проєктів передбачала активізацію науково-пошукових експедицій, згодом матеріали записів з яких, відповідно паспортизовані, лягали в основу численних статей у журналі «НТЕ»: М. Пилипак – «Весільна обрядовість сіл Вінниччини на українсько-молдавському порубіжжі» [63], М. Курінна – «Весільна обрядовість Запорізького регіону: міжетнічні взаємовпливи (за матеріалами етнографічних досліджень українського та чеського населення Запорізької області)» [45], В. Борисенко – «Трансформація весільного обряду протягом століття (на прикладі с. Івча Літинського району на Вінниччині)» [10], «Сучасні зміни у весільній обрядовості українців (на прикладі с. Івча Літинського району на Вінниччині)» [9], С. Маховська – «Весільна обрядовість Верховинського району Івано-Франківської області: локальна специфіка, особливості термінології, динаміка змін» [54], О. Поріцька – «Традиції та новації у Закарпатській сім'ї (за матеріалами експедиційних досліджень 2012 року)» [67].

Крім таких репрезентацій весільної обрядовості, на шпальтах журналу було окреслено інші акценти весільно-обрядової тематики. З-поміж них такі публікації: І. Малютіна – «Шлюбний вибір та шлюбний договір як гендерна соціалізація молоді у звичаєвому праві» [53]. У ній авторка аналізує, як інститути шлюбного вибору та домовленостей у традиційному суспільстві впливали на формування гендерних ролей;

В. Петреська – «Чесність / нечесність у весільному обрядовому комплексі» [61]. У статті висвітлено питання цнотливості, чесності нареченої та їх оцінка громадою втілювалися в обрядових діях, символіці та післявесільних традиціях; Л. Шаповал «Весільне печиво в Опішні наприкінці ХІХ – початку ХХІ ст.» [80]. Дослідниця аналізує рецепти, форми, значення весільного печива (зокрема «шишки», «жайворонки») як культурного коду Полтавщини; стаття С. Маховської «Ієрархія весільних чинів Слобожанщини кінця ХІХ – 80-х років ХХ століття: проблеми трансформації» [55] присвячена структурі весільної громади, ролі старостів, сватів, дружок, бояр, а також символічним аспектам ієрархії в традиційному весіллі Слобожанщини; Т. Леньо [51] у статті «Бойківсько-закарпатський барвінковий обряд середини ХХ ст. (за матеріалами експедицій)» висвітлила символіку барвінку в обрядах весілля Бойківщини та Закарпаття; регіональним особливостям весільної обрядовості також присвячені публікації В. Гавриленко «Традиційне весілля Поворскля середини ХХ століття: неділя (с. Ямне Великописарівського району Сумської області)» [16], «Окремі звичаї післянедільного святкування весілля на Сумщині (середина – третя чверть ХХ століття)» [15]; описи окремих обрядів та їхнє інтерпретування в низці статей («Весільний звичай «удавана наречена» і його семантичні інтерпретації» [46], «Магія вивертання кожуха у весільному обряді: “З якої причини теща вбралася в овчини...”» [48], «Пародійний обряд “Старече весілля”» [49], «Обрядові танці-ігри – малодосліджені компоненти традиційного» [50]) здійснив О. Курочкін.

Новітній підхід до вивчення весільної обрядовості окреслюють статті В. Конвай «Висвітлення традиційної та сучасної весільної обрядовості в інтернет-ресурсах України» [36] та І. Шидішкене «Інформація в Інтернеті та етнологія: інтерпретація весільного обряду» [82]. Науковиці роз-

мірковують над трансляцією та користю інтернет-контенту, його впливом на сучасні практики весільної обрядовості. Чи не першою з вітчизняних етнологів В. Конвай порушила питання про особливості транснаціональних шлюбів. Зокрема, цінними є її стаття «Етнокультурна специфіка транснаціональних шлюбів (на матеріалах України та Італії)» [37] та рецензія у співавторстві на працю про американське дослідження цієї ж тематики «Деякі міркування щодо Лінн Вілсон “Чужі і близькі в російсько-американських шлюбах”» [39].

У перші десятиліття ХХІ ст. активізація міжнародної наукової співпраці вчених Інституту розширила взаємообмін також у публікаційній сфері. Підтвердженням цього є низка статей, що висвітлюють весільну обрядовість українців та інших народів окремо або у взаємозв'язку, авторства вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема російських та білоруських, з якими ще до воєнної агресії та зазіхань ними на цілісність державної території велася академічна співпраця. Упродовж 2006–2012 років окремі номери журналу були присвячені питанням культури та побуту народів зарубіжжя. Сьогодні впадають в око такі статті, як «Дружка в северно-русской свадьбе: о некоторых условиях выбора и атрибутах» Ю. Крашенинникової [42], «Символические аспекты национального крымскотатарского костюма в свадебном обряде» Л. Аблямитової [1], «Мусульманське весілля в Ізраїлі – фольклор і традиції» А. Еттінгер [23], «Сім'я та шлюб у містах Білорусі: динаміка сучасних етнокультурних процесів» І. Калачової [31], «Демонічне весілля в народних переказах. Слов'янські паралелі» Л. Раденкович [70].

Додамо, що авторкою пропонованої оглядової статті також було надруковано в науковому журналі публікації, що висвітлювали весільну обрядовість українців. Зокрема, акцентовано увагу саме на новітні практики

та трансформації обрядодій і ритуалів у міському середовищі [58; 4; 5].

Однією з останніх публікацій у часописі, що стосується тематики весільної обрядовості, є рецензія Л. Іваннікової [27] на збірник Н. Супрун-Яремко «Весільні пісні українців Кубані: фонографічний збірник. Антологія українських народних пісень Кубані». Дослідниця огляду наголошує на значущості цього збірника в час, що проживають українці.

Журнал «Народна творчість та етнологія» став важливою трибуною для публікації польових матеріалів, етнографічних записів, фольклорних текстів, наукових інтерпретацій і теоретичних осмислень весільної тематики. Завдяки багатьом поколінням дослідників протягом ста років вдалося створити масштабний корпус знань, що відображає як регіональну різноманітність весільних звичаїв, так і трансформації, яких вони зазнавали під впливом соціально-історичних змін. Проведений огляд демонструє, що весільна обрядовість українців упродовж ХХ – початку ХХІ ст. зазнала значної трансформації, зберігаючи при цьому низку традиційних елементів. Етнологічні дослідження цього періоду засвідчують перехід від консервативного фіксування обрядів до аналітичного осмислення їхньої ролі в нинішньому соціокультурному контексті. Сучасна етнологічна думка орієнтується на вивчення локальних особливостей, інтерпретацію змін крізь призму соціальних, гендерних та комунікативних процесів, що дає змогу глибше зрозуміти значення весілля як динамічного явища культури.

Підсумовуючи, зазначимо, що аналіз весільної тематики в сторічній історії журналу – це не лише акт ретроспекції, а й внесок у розуміння динаміки культурної пам'яті, стійкості традицій та ролі академічної спільноти у формуванні національного культурного коду.

Джерела та література

1. Аблямитова Л. Символические аспекты национального крымскотатарского костюма в свадебном обряде. *Народна творчість та етнографія*. 2008. № 1. С. 24–31.
2. Артюх Л. Весільне печиво українців та росіян. *Народна творчість та етнографія*. 1979. № 5. С. 70–81.
3. Балушок В. Елементи давньослов'янських ініціацій в українському весіллі. *Народна творчість та етнографія*. 1994. № 4. С. 31–37.
4. Бех К. Весільне печиво: традиційне обдарування та нові практики частування. *Народна творчість та етнологія*. 2016. № 5. С. 90–95.
5. Бех К. Особливості побутування фото- та відеозйомки у традиційному та сучасному весіллі та інноваційно-технологічні формати проведення шлюбних церемоній. *Народна творчість та етнологія*. 2020. № 4. С. 66–75. DOI : <https://doi.org/10.15407/nte2020.04.066>.
6. Белова Є. Ю. Сучасні свята і обряди на Житомирщині. *Народна творчість та етнографія*. 1976. № 2. С. 26–32.
7. Бойко В., Борисенко В. Співвідношення традиційного і нового в сучасному весіллі. *Народна творчість та етнографія*. 1980. № 6. С. 32–37.
8. Борисенко В. К. Весільна обрядовість поляків у селі Тарабанівці на Вінниччині. *Народна творчість та етнографія*. 1971. № 3. С. 66–69.
9. Борисенко В. К. Сучасні зміни у весільній обрядовості українців (на прикладі с. Івча Літинського району на Вінниччині). *Народна творчість та етнологія*. 2013. № 4. С. 81–90.
10. Борисенко В. Трансформація весільного обряду протягом століття (на прикладі с. Івча Літинського району на Вінниччині). *Народна творчість та етнологія*. 2013. № 2. С. 15–26.
11. Борисенко В. Трудові традиції робітників Києва. *Народна творчість та етнографія*. 1982. № 2. С. 37–41.
12. Борисенко В. Форми побутування весільного короваю. *Народна творчість та етнографія*. 1981. № 5. С. 37–44.
13. Бромлей Ю. В. Нова обрядовість як один з важливих компонентів радянського способу життя. *Народна творчість та етнографія*. 1979. № 2. С. 3–11.
14. Висоцький В. Як справляють весілля на Херсонщині. *Народна творчість та етнографія*. 1968. № 6. С. 47–52.
15. Гавриленко В. Окремі звичаї післянедільного святкування весілля на Сумщині (середина – третя чверть ХХ століття). *Народна творчість та етнологія*. 2019. № 3. С. 52–60. DOI : <https://doi.org/10.15407/nte2019.03.052>.
16. Гавриленко В. Традиційне весілля Поворскля середини ХХ століття: неділя (с. Ямне Великописарівського району Сумської області). *Народна творчість та етнологія*. 2018. № 3. С. 85–101. DOI : <https://doi.org/10.15407/nte2018.03.085>.
17. Горб Є. Весілля в селі Хижинцях на Вінниччині. *Народна творчість та етнографія*. 1959. № 2. С. 108–111.
18. Горленко В., Зубков С. Актуальні теоретичні проблеми розробки та впровадження нової радянської обрядовості. *Народна творчість та етнографія*. 1975. № 4. С. 13–24.
19. Дей О. Кілька фольклорних свідчень про сватання дівчини до парубка. *Народна творчість та етнографія*. 1971. № 4. С. 81–83.
20. Дем'ян Л. Традиційне бойківське весілля. *Народна творчість та етнографія*. 1960. № 1. С. 100–110.
21. Демиденко Л. А. Сімейна обрядовість болгар Одещини. *Народна творчість та етнографія*. 1966. № 3. С. 54–59.
22. Демиденко Л. А. Сім'я та сімейний побут болгар Одещини. *Народна творчість та етнографія*. 1965. № 5. С. 39–44.
23. Еттінгер А. Мусульманське весілля в Ізраїлі – фольклор і традиції. *Народна творчість та етнографія*. 2008. № 4. С. 103–113.
24. Захарова Г. М. Розвиток українсько-молдавської міжетнічної шлюбності. *Народна творчість та етнографія*. 1980. № 4. С. 36–42.
25. Зінич В. Т. Сучасний робітничий шлюб і весілля. *Народна творчість та етнографія*. 1957. № 3. С. 60–68.
26. Зінченко Л. Комсомольське весілля на Вінниччині. *Народна творчість та етнографія*. 1967. № 6. С. 41–48.
27. Іваннікова Л. [Рецензія] Супрун-Яремко Н. О. Весільні пісні українців Кубані : фонографічний збірник. Антологія українських народних пісень Кубані. Випуск другий. Львів : Література та мистецтво, 2020. 288 с. *Народна творчість та етнологія*. 2023. № 1. С. 105–108. DOI : <https://doi.org/10.15407/nte2023.01.105>.
28. Кагаров Є. А. Про один український весільний звичай. *Етнографічний вісник*. Київ : Українська академія наук, 1928. Кн. 6. С. 86.
29. Кагаров Є. Російський весільний обряд, що зветься телеграфом або телефоном. *Етнографічний вісник*. Київ : Українська академія наук, 1929. Кн. 8. С. 97–98.
30. Кагаров Є. Що визначають деякі українські обряди. *Етнографічний вісник*. Київ, 1926. Ч. 2. С. 27–30.

31. Калачова І. Сім'я та шлюб у містах Білорусі: динаміка сучасних етнокультурних процесів. *Народна творчість та етнографія*. 2008. № 6. С. 89–94.
32. Карпова О. В. Українській весільний обряд «сватання» (аналіз структури і картографування). *Народна творчість та етнографія*. 1983. № 4. С. 69–72.
33. Келембетова В. Ю. Нова обрядовість як одна з форм задоволення духовних запитів радянської людини. *Народна творчість та етнографія*. 1976. № 3. С. 16–22.
34. Коваль Я. Весільні скрині села Ценяви. *Народна творчість та етнографія*. 1964. № 2. С. 63–66.
35. Комаров А. М. З історії виникнення «октябрин» і червоного весілля» в Білоруській РСР. *Народна творчість та етнографія*. 1962. № 2. С. 37–42.
36. Конвай В. Висвітлення традиційної та сучасної весільної обрядовості в інтернет-ресурсах України. *Народна творчість та етнологія*. 2011. № 1. С. 52–59.
37. Конвай В. Етнокультурна специфіка транснаціональних шлюбів (на матеріалах України та Італії). *Народна творчість та етнологія*. 2013. № 2. С. 85–93.
38. Конвай В. Сучасна міська обрядовість. *Народна творчість та етнографія*. 1981. № 1. С. 38–41.
39. Конвай В., Швидка Д. Деякі міркування щодо Лінн Вілсон «Чужі і близькі в російсько-американських шлюбах». *Народна творчість та етнологія*. 2013. № 1. С. 98–100.
40. Кравець О. М. Сучасні сімейно-побутові звичаї та обряди. *Народна творчість та етнографія*. 1962. № 3. С. 35–43.
41. Кравець О., Кувеньова О. Шляхи формування та утвердження радянських свят і обрядовості на Україні. *Народна творчість та етнографія*. 1970. № 3. С. 29–38.
42. Крашенинникова Ю. Дружка в севернорусской свадьбе: о некоторых условиях выбора и атрибутах. *Народна творчість та етнографія*. 2007. № 2. С. 30–37.
43. Кувєда В. Сучасна весільна гостина. *Народна творчість та етнографія*. 1980. № 1. С. 31–37.
44. Кувєда В. Художнє оформлення залів та кімнат урочистих подій. *Народна творчість та етнографія*. 1976. № 4. С. 43–48.
45. Курінна М. Весільна обрядовість Запорізького регіону: міжетнічні взаємовпливи (за матеріалами етнографічних досліджень українського та чеського населення Запорізької області). *Народна творчість та етнографія*. 2012. № 6. С. 38–46.
46. Курочкін О. В. Весільний звичай «удавана наречена» і його семантичні інтерпретації. *Народна творчість та етнологія*. 2012. № 4. С. 46–52.
47. Курочкін О. До історії сватання на Україні. *Народна творчість та етнографія*. 1968. № 4. С. 76–81.
48. Курочкін О. В. Магія вивертання кожуха у весільному обряді: «З якої причини теща вбралася в овчини...». *Народна творчість та етнологія*. 2013. № 5. С. 7–81.
49. Курочкін О. В. Пародійний обряд «Старече весілля». *Народна творчість та етнологія*. 2016. № 2. С. 66–77.
50. Курочкін О. В. Обрядові танці-ігри – малодосліджені компоненти традиційного весілля українців. *Народна творчість та етнологія*. 2019. № 6. С. 78–92. DOI : <https://doi.org/10.15407/npe2019.06.078>.
51. Леньо Т. Бойківсько-закарпатський барвінковий обряд середини ХХ століття (за матеріалами експедицій). *Народна творчість та етнологія*. 2013. № 1. С. 27–32.
52. Маланчук В. Весілля у дослідженнях В. Охримовича. *Народна творчість та етнографія*. 1970. № 4. С. 40–44.
53. Малютіна І. Шлюбний вибір та шлюбний договір як гендерна соціалізація молоді у звичаєвому праві. *Народна творчість та етнографія*. 2007. № 5. С. 68–75.
54. Маховська С. Весільна обрядовість Верховинського району Івано-Франківської області: локальна специфіка, особливості термінології, динаміка змін. *Народна творчість та етнографія*. 2013. № 6. С. 57–64.
55. Маховська С. Ієрархія весільних чинів Слобожанщини кінця ХІХ – 80-х років ХХ століття: проблеми трансформації. *Народна творчість та етнологія*. 2012. № 1. С. 104–110.
56. Науко В. І. Сучасне і традиційне у весільних обрядах угорців Закарпаття. *Народна творчість та етнографія*. 1975. № 1. С. 51–54.
57. Новицький Л. На сучасному Буковинському весіллі. *Народна творчість та етнографія*. 1967. № 3. С. 40–44.
58. Онуфрійчук К. Історія вивчення міської весільної обрядовості в Україні (50–80-ті роки ХХ століття). *Народна творчість та етнологія*. 2015. № 2. С. 93–103.
59. Пашкова Т. Г. Спільні риси в сучасному українському та білоруському весіллі на Поліссі. *Народна творчість та етнографія*. 1975. № 6. С. 41–46.
60. Пашкова Т. Г. Традиційне і нове в Поліському весіллі. *Народна творчість та етнографія*. 1974. № 6. С. 49–52.
61. Петреська В. Категорії чеснот / нечеснот у весільному обрядовому комплексі (на прикладах македонської весільної обрядовості). *Народна творчість та етнографія*. 2009. № 3. С. 41–45.

62. Петрякова Ф. Художнє оформлення інтер'єрів будинків та кімнат урочистих подій. *Народна творчість та етнографія*. 1971. № 2. С. 7–15.
63. Пилипак М. Весільна обрядовість сіл Вінниччини на українсько-молдавському порубіжжі. *Народна творчість та етнографія*. 2009. № 6. С. 100–103.
64. Пономарьов А. До питання вивчення класифікації сучасних свят і обрядів. *Народна творчість та етнографія*. 1979. № 4. С. 23–28.
65. Пономарьов А. П. Міжнародні шлюби та інтернаціоналізація побуту населення УРСР. *Народна творчість та етнографія*. 1977. № 3. С. 27–33.
66. Попович Ю. В. Матеріали про молдавське весілля у періодичній пресі XIX ст. *Народна творчість та етнографія*. 1977. № 4. С. 37–45.
67. Поріцька О. Традиції та новації у Закарпатській сім'ї (за матеріалами експедиційних досліджень 2012 року). *Народна творчість та етнографія*. 2014. № 3. С. 68–73.
68. Правдюк О. Музика в нових святах і обрядах. *Народна творчість та етнографія*. 1965. № 5. С. 21–28.
69. Предславич Л. Весілля. *Народна творчість та етнографія*. 1940. № 3. С. 62–69.
70. Раденкович Л. Демонічне весілля в народних переказах. Слов'янські паралелі. *Народна творчість та етнологія*. 2012. № 2. С. 6–10.
71. Романюк П. Зооморфні мотиви у традиційному поліському весіллі. *Народна творчість та етнографія*. 1986. № 3. С. 32–38.
72. Скрипник Г. А. Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України – 85 років. *Народна творчість та етнографія*. 2006. № 5. С. 4–13.
73. Скуратівський В. Важливі завдання сучасної обрядовості. *Народна творчість та етнографія*. 1976. № 6. С. 44–52.
74. Скуратівський В. Питання розвитку нових свят і обрядів. (За матеріалами другої Всесоюзної наради-семінару по соціалістичній обрядовості). *Народна творчість та етнографія*. 1979. № 1. С. 37–49.
75. Стеценко С. Формування та впровадження в побут нових свят, обрядів у нашій республіці. *Народна творчість та етнографія*. 1975. № 6. С. 3–10.
76. Стішова Н. С. Збереження національної ідентичності українців на сторінках фундаментальних видань: історія та сучасність. *Етнічна історія народів Європи*. 2025. Вип. 76. С. 7–13. DOI : <https://doi.org/10.17721/2518-1270.2025.76.01>.
77. Федосик А. С. Білоруський весільний фольклор. *Народна творчість та етнографія*. 1975. № 5. С. 35–38.
78. Цветко С. Символічні речі й обряди в болгарському весіллі в порівнянні з українськими. *Етнографічний вісник*. Київ : Українська академія наук, 22–36 1928. Кн. 6. С. 1–15.
79. Червяк К. Дослідження похоронного обряду (похорон як весілля). *Етнографічний вісник*. Кн. 5 : ювілейний збірник на пошану академіка Дмитра Йвановича Багалія за нагоди сімдесятої річниці життя та п'ядесятих роковин наукової діяльності. Ч. III / за головним редагуванням Андрія Лободи та Віктора Петрова. Київ : Українська академія наук, 1927. С. 143–178.
80. Шаповал Л. Весільне печиво в Опішні наприкінці XX – на початку XXI століття. *Народна творчість та етнологія*. 2011. № 6. С. 57–61.
81. Шевченко В. Символіка весільного гільця. *Народна творчість та етнографія*. 1996. № 5–6. С. 82–85.
82. Шидішкене І. Інформація в Інтернеті та етнологія: інтерпретація весільного обряду. *Народна творчість та етнологія*. 2011. № 3. С. 102–107.

References

1. ABLYAMITOVA, Leila. Symbolic Aspects of the National Crimean Tatar Costume in the Wedding Ceremony. *Folk Art and Ethnography*, 2008, no. 1, pp. 24–31 [in Russian].
2. ARTIUKH, Lidiia. Wedding Cookies of Ukrainians and Russians. *Folk Art and Ethnography*, 1979, no. 5, pp. 70–81 [in Ukrainian].
3. BALUSHOK, Vasyi. The Elements of Ancient Ethnic Initiations in a Ukrainian Wedding. *Folk Art and Ethnography*, 1994, no. 4, pp. 31–37 [in Ukrainian].
4. БЕКН, Катерина. Wedding Cookies: Traditional Gifting and New Treating Practices. *Folk Art and Ethnology*, 2016, no. 5, pp. 90–95 [in Ukrainian].
5. БЕКН, Катерина. Features of Photo and Video Shooting in Traditional and Modern Weddings and Innovative-Technological Formats of Holding Wedding. *Folk Art and Ethnology*, 2020, no. 4, pp. 66–75 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.15407/nte2020.04.066> [in Ukrainian].

6. BIELOVA, Ye. Modern Holidays and Ceremonies in Zhytomyr Region. *Folk Art and Ethnography*, 1976, no. 2, pp. 26–32 [in Ukrainian].
7. BOIKO, Volodymyr, Valentyna BORYSENKO. The Correlation of Traditional and New in Modern Wedding. *Folk Art and Ethnography*, 1980, no. 6, pp. 32–37 [in Ukrainian].
8. BORYSENKO, Valentyna. Wedding Rites of the Poles in the Village of Tarabanivka in Vinnytsia Region. *Folk Art and Ethnography*, 1971, no. 3, pp. 66–69 [in Ukrainian].
9. BORYSENKO, Valentyna. Modern Changes in Ukrainian Wedding Rites (Exemplified by the Village of Ivcha in Lityn District of Vinnytsia Region). *Folk Art and Ethnology*, 2013, no. 4, pp. 81–90 [in Ukrainian].
10. BORYSENKO, Valentyna. Transformation of the Wedding Ceremony during the Century (Exemplified by the Village of Ivcha in Lityn District of Vinnytsia Region). *Folk Art and Ethnology*, 2013, no. 2, pp. 15–26 [in Ukrainian].
11. BORYSENKO, Valentyna. Labour Traditions of Kyiv Workers. *Folk Art and Ethnography*, 1982, no. 2, pp. 37–41 [in Ukrainian].
12. BORYSENKO, Valentyna. The Forms of Wedding Korovai Existence. *Folk Art and Ethnography*, 1981, no. 5, pp. 37–44 [in Ukrainian].
13. BROMLEI, Yulian. New Rites as One of the Important Components of the Soviet Way of Life. *Folk Art and Ethnography*, 1979, no. 2, pp. 3–11 [in Ukrainian].
14. VYSOTSKYI, Viktor. How the Wedding is Celebrated in Kherson Region. *Folk Art and Ethnography*, 1968, no. 6, pp. 47–52 [in Ukrainian].
15. HAVRYLENKO, Viktoriia. Some Customs of After-Sunday Wedding Celebrations in Sumy Region (The Mid – Third Quarter of the 20th Century). *Folk Art and Ethnology*, 2019, no. 3, pp. 52–60 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.15407/nte2019.03.052> [in Ukrainian].
16. HAVRYLENKO, Viktoriia. Traditional Wedding of the Vorskla River Region of the Mid-20th Century: Sunday (The Village of Yamne in Velyka Pysarivka District of Sumy Region). *Folk Art and Ethnology*, 2018, no. 3, pp. 85–101 . DOI: <https://doi.org/10.15407/nte2018.03.085> [in Ukrainian].
17. HORB, Ye. Wedding in the Village of Khyzhyntsi in Vinnytsia Region. *Folk Art and Ethnography*, 1959, no. 2, pp. 108–111 [in Ukrainian].
18. HORLENKO, Volodymyr, Serhii ZUBKOV. Relevant Theoretical Problems of Developing and Implementing New Soviet Rites. *Folk Art and Ethnography*, 1975, no. 4, pp. 13–24 [in Ukrainian].
19. DEI, Oleksii. Several Folklore Witnesses on the Girl's Matchmaking with a Young Man. *Folk Art and Ethnography*, 1971, no. 4, pp. 81–83 [in Ukrainian].
20. DEMIAN, Luka. Traditional Boiko's Wedding. *Folk Art and Ethnography*, 1960, no. 1, pp. 100–110 [in Ukrainian].
21. DEMYDENKO, Larysa. Family Rites of the Bulgarians in Odesa Region. *Folk Art and Ethnography*, 1966, no. 3, pp. 54–59 [in Ukrainian].
22. DEMYDENKO, Larysa. Family and Family Life of the Bulgarians in Odesa Region. *Folk Art and Ethnography*, 1965, no. 5, pp. 39–44 [in Ukrainian].
23. OETTINGER, Ayelet. The Muslim Wedding in Israel – Folklore and Traditions. *Folk Art and Ethnography*, 2008, no. 4, pp. 103–113 [in Ukrainian].
24. ZAKHAROVA, H. Development of Ukrainian-Moldavian Interethnic Marriage. *Folk Art and Ethnography*, 1980, no. 4, pp. 36–42 [in Ukrainian].
25. ZINYCH, Volodymyr. Modern Working-Class Marriage and Wedding. *Folk Art and Ethnography*, 1957, no. 3, pp. 60–68 [in Ukrainian].
26. ZINCHENKO, Leonid. Komsomol Wedding in Vinnytsia Region. *Folk Art and Ethnography*, 1967, no. 6, pp. 41–48 [in Ukrainian].
27. IVANNIKOVA, Liudmyla. [Review] Suprun-Yaremko N. Wedding Songs of the Ukrainians of Kuban: Phonographical Collection. Anthology of Ukrainian Folk Songs of Kuban. The 2nd Issue. Lviv: Literature and Art, 2020, 288 pp. *Folk Art and Ethnology*, 2023, no. 1 (397), pp. 105–108 [in Ukrainian]. . DOI: <https://doi.org/10.15407/nte2023.01.105> [in Ukrainian].
28. KAHAROV, Yevhen. About One Ukrainian Wedding Custom. *Ethnographic Bulletin*. Kyiv: Ukrainian Academy of Sciences, 1928, book 6, pp. 86 [in Ukrainian].
29. KAHAROV, Yevhen. Russian Wedding Ceremony, Called Telegraph or Telephone. *Ethnographic Bulletin*. Kyiv: Ukrainian Academy of Sciences, 1929, book 8, pp. 97–98 [in Ukrainian].
30. KAHAROV, Yevhen. What do Some Ukrainian Rites Define. *Ethnographic Bulletin*. Kyiv, 1926, iss. 2, pp. 27–30 [in Ukrainian].
31. KALACHOVA, Iryna. Family and Marriage in the Cities of Belarus: Dynamics of the Modern Ethnocultural Processes. *Folk Art and Ethnography*, 2008, no. 6, pp. 89–94 [in Ukrainian].

32. KARPOVA, O. Ukrainian Wedding Rite of “Matchmaking” (Analysis of Structure and Mapping). *Folk Art and Ethnography*, 1983, no. 4, pp. 69–72 [in Ukrainian].
33. KELEMBETOVA, Valentyna. New Rites as One of the Forms of Satisfying the Spiritual Needs of the Soviet Person. *Folk Art and Ethnography*, 1976, no. 3, pp. 16–22 [in Ukrainian].
34. KOVAL, Yaroslav. Wedding Chests of the Village of Tseniava. *Folk Art and Ethnography*, 1964, no. 2, pp. 63–66 [in Ukrainian].
35. KOMAROV, A. On the History of “Octobering” and “Red Wedding” Emergence in the Byelorussian SSR. *Folk Art and Ethnography*, 1962, no. 2, pp. 37–42 [in Ukrainian].
36. KONVAL, Valentyna. The Description of Traditional and Modern Wedding Rites in the Internet-Resources of Ukraine. *Folk Art and Ethnology*, 2011, no. 1, pp. 52–59 [in Ukrainian].
37. KONVAL, Valentyna. Ethnocultural Specificity of Transnational Marriages (After the Materials of Ukraine and Italy). *Folk Art and Ethnology*, 2013, no. 2, pp. 85–93 [in Ukrainian].
38. KONVAL, Valentyna. Modern Urban Rites. *Folk Art and Ethnography*, 1981, no. 1, pp. 38–41 [in Ukrainian].
39. KONVAL, Valentyna, Diana SHVYDKA. Some Thoughts concerning Linn Wisson “Wedded Strangers: The challenges of Russian-American Marriages”. *Folk Art and Ethnology*, 2013, no. 1, pp. 98–100 [in Ukrainian].
40. KRAVETS, O. Modern Family and Household Customs and Rites. *Folk Art and Ethnography*, 1962, no. 3, pp. 35–43 [in Ukrainian].
41. KRAVETS, O., O. KUVENOVA. The Ways of Formation and Establishment of the Soviet Holidays and Rites in Ukraine. *Folk Art and Ethnography*, 1970, no. 3, pp. 29–38 [in Ukrainian].
42. KRASHENINNIKOVA, Yu. Girlfriend in a North Russian Wedding: On Some Conditions of Choice and Attributes. *Folk Art and Ethnography*, 2007, no. 2, pp. 30–37 [in Russian].
43. KUIEVDA, Volodymyr. Modern Wedding Reception. *Folk Art and Ethnography*, 1980, no. 1, pp. 31–37 [in Ukrainian].
44. KUIEVDA, Volodymyr. Artistic Design of the Halls and Rooms of the Ceremonial Events. *Folk Art and Ethnography*, 1976, no. 4, pp. 43–48 [in Ukrainian].
45. KURINNA, Maryna. Wedding Rites of the Zaporizhzhia Region: Interethnic Interactions (After the Materials of the Ethnographic Studies of Ukrainian and Czech Population of the Zaporizhzhia Region). *Folk Art and Ethnology*, 2012, no. 6, pp. 38–46 [in Ukrainian].
46. KUROCHKIN, Oleksandr. The Wedding Rite of “Feigned Bride” and Its Semantic Interpretations. *Folk Art and Ethnography*, 2012, no. 4, pp. 46–52 [in Ukrainian].
47. KUROCHKIN, Oleksandr. On the History of Matchmaking in Ukraine. *Folk Art and Ethnography*, 1968, no. 4, pp. 76–81 [in Ukrainian].
49. KUROCHKIN, Oleksandr. Parody Ceremony “Old Men’s Wedding”. *Folk Art and Ethnology*, 2016, no. 2, pp. 66–77 [in Ukrainian].
50. KUROCHKIN, Oleksandr. Ritual Dances-Games as Poorly Known Elements of Ukrainians’ Traditional Wedding. *Folk Art and Ethnology*, 2019, no. 6, pp. 78–92 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.15407/nte2019.06.078> [in Ukrainian].
51. LENIO, Taisa. Boyko-Transcarpathian Vinca Rite of the Mid-20th Century (After the Expeditionary Materials). *Folk Art and Ethnology*, 2013, no. 1, pp. 27–32 [in Ukrainian].
52. MALANCHUK, V. Wedding in the Studies of V. Okhrymovych. *Folk Art and Ethnography*, 1970, no. 4, pp. 40–44 [in Ukrainian].
53. MALIUTINA, Iryna. Marriage Choice and Marriage Contract as a Gender Socialization of Youth in the Customary Law. *Folk Art and Ethnography*, 2007, no. 5, pp. 68–75 [in Ukrainian].
54. MAKHOVSKA, Svitlana. Wedding Rites of Verkhovyna District in Ivano-Frankivsk Region: Local Specifics, Terminology Peculiarities, Changes Dynamics. *Folk Art and Ethnology*, 2013, no. 6, pp. 57–64 [in Ukrainian].
55. MAKHOVSKA, Svitlana. The Hierarchy of the Wedding Ranks of Slobozhanshchyna of the Late-19th – 1980s: Problems of Transformation. *Folk Art and Ethnology*, 2012, no. 1, pp. 104–110 [in Ukrainian].
56. NAULKO, Vsevolod. Modern and Traditional in the Wedding Rites of the Transcarpathian Hungarians. *Folk Art and Ethnography*, 1975, no. 1, pp. 51–54 [in Ukrainian].
57. NOVYTSKYI, L. At the Modern Bukovyna Wedding. *Folk Art and Ethnography*, 1967, no. 3, pp. 40–44 [in Ukrainian].
58. ONUFRIICHUK, Kateryna. History of Study of Urban Wedding Rites in Ukraine (1950s–1980s). *Folk Art and Ethnology*, 2015, no. 2, pp. 93–103 [in Ukrainian].
59. PASHKOVA, T. Common Features in Modern Ukrainian and Belarusian Wedding in Polissia. *Folk Art and Ethnography*, 1975, no. 6, pp. 41–46 [in Ukrainian].
60. PASHKOVA, T. Traditional and New in Polissian Wedding. *Folk Art and Ethnography*, 1974, no. 6, pp. 49–52 [in Ukrainian].

61. PETRESKA, Vesna. The Categories of Chastity / Non-Chastity in the Wedding Ritual Complex [Text] (Exemplified by Macedonian Wedding Ceremonies). *Folk Art and Ethnography*, 2009, no. 3, pp. 41–45 [in Ukrainian].
62. PETRIAKOVA, Faina. Artistic Design of the Interiors of the Houses and Rooms of the Ceremonial Events. *Folk Art and Ethnography*, 1971, no. 2, pp. 7–15 [in Ukrainian].
63. PYLYPAK, Maksym. Wedding Rites of the Vinnytsia Region Villages at the Ukrainian-Moldavian Borderland. *Folk Art and Ethnography*, 2009, no. 6, pp. 100–103 [in Ukrainian].
64. PONOMAROV, Anatolii. On the Issue of Study of the Classification of Modern Holidays and Rites. *Folk Art and Ethnography*, 1979, no. 4, pp. 23–28 [in Ukrainian].
65. PONOMAROV, Anatolii. Interethnic Marriages and Internationalization of Life of the Population of the Ukrainian SSR. *Folk Art and Ethnography*, 1977, no. 3, pp. 27–33 [in Ukrainian].
66. POPOVYCH, Yu. Materials on Moldavian Wedding in the Periodicals of the 19th Century. *Folk Art and Ethnography*, 1977, no. 4, pp. 37–45 [in Ukrainian].
67. PORITSKA, Olha. Traditions and Innovations in the Transcarpathian Family (After the Expeditionary Studies of 2012). *Folk Art and Ethnography*, 2014, no. 3, pp. 68–73 [in Ukrainian].
68. PRAVDIUK, O. Music in New Holidays and Rites. *Folk Art and Ethnography*, 1965, no. 5, pp. 21–28 [in Ukrainian].
69. PREDSLAVYCH, Leonid. Wedding. *Folk Art and Ethnography*, 1940, no. 3, pp. 62–69 [in Ukrainian].
70. RADENKOYCH, Liubinko. Demonic Wedding in the Folk Legends. Slavic Parallels. *Folk Art and Ethnology*, 2012, no. 2, pp. 6–10 [in Ukrainian].
71. ROMANIUK, P. Zoomorphic Motifs in the Traditional Polissian Wedding. *Folk Art and Ethnography*, 1986, no. 3, pp. 32–38 [in Ukrainian].
72. SKRYPNYK, Hanna. M. Rytskyi Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine is 85. *Folk Art and Ethnography*, 2006, no. 5, pp. 4–13 [in Ukrainian].
73. SKURATIVSKYI, Vasyl. Important Tasks of Modern Rites. *Folk Art and Ethnography*, 1976, no. 6, pp. 44–52 [in Ukrainian].
74. SKURATIVSKYI, Vasyl. An Issue of Development of New Holidays and Rites. (After the Materials of the Second All-Union Conference-Seminar on the Socialist Ceremonies). *Folk Art and Ethnography*, 1979, no. 1, pp. 37–49 [in Ukrainian].
75. STETSENKO, S. Formation and Introduction into Everyday Life of New Holidays and Rites in Our Republic. *Folk Art and Ethnography*, 1975, no. 6, pp. 3–10 [in Ukrainian].
76. STISHOVA, Nataliia. Preserving the National Identity of Ukrainians on the Pages of Fundamental Publications: History and Contemporary Times. *Ethnic History of European Nations*, 2025, iss. 76, pp. 7–13 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.17721/2518-1270.2025.76.01> [in Ukrainian].
77. FEDOSYK, Anatolii. Belorussian Wedding Folklore. *Folk Art and Ethnography*, 1975, no. 5, pp. 35–38 [in Ukrainian].
78. TSVIETKO, Serhii. Symbolic Things and Rites in the Bulgarian Wedding Compared to Ukrainian Ones. *Ethnographic Bulletin*. Kyiv: Ukrainian Academy of Sciences, 1928, book 6, pp. 1–15 [in Ukrainian].
79. CHERVIIAK, Kornii. The Study of the Funeral Rite (Funeral as Wedding). In: Andrii LOBODA, Viktor PETROV, eds.-in-chief. *Ethnographic Bulletin*. Book 5: Anniversary Collection in Honour of Academician Dmytro Yvanovych Bahalii on the Occasion of the Seventieth Anniversary of His Life and Fiftieth Anniversary of His Scientific Activity. Part 3. Kyiv: Ukrainian Academy of Sciences, 1927, pp. 143–178 [in Ukrainian].
80. SHAPOVAL, Larysa. Wedding Cookies in Opishnia in the Late 20th – Early 21st Century. *Folk Art and Ethnology*, 2011, no. 6, pp. 57–61 [in Ukrainian].
81. SHEVCHENKO, Viktoriia. Symbolism of the Wedding Sprig. *Folk Art and Ethnography*, 1996, no. 5–6, pp. 82–85 [in Ukrainian].
82. ŠIDIŠKIENĖ, Irma. Interactive Information and Ethnology: An Interpretation of Wedding Ceremony. *Folk Art and Ethnology*, 2011, no. 3, pp. 102–107 [in Ukrainian].

Отримано / Received 20.05.2025

Рекомендовано до друку / Recommended for publishing 03.06.2025